

DET GLOBALA SLAGET OM LÄKEMEDEL OCH BIOTEKNIK



– står Sverige rustat för internationell konkurrens?



Anders Milton som moderator vid seminariet.

FRAMTIDSFRÅGA I VALET?

Anders Milton, som ledde seminariet om Sveriges konkurrenskraft om läkemedel och bioteknik, summerade efter seminariet sina intryck. Han konstaterar att det vore önskvärt att framtiden för branschen blir en valfråga. Den levererar vad mänskligheten behöver och står för innovation och entreprenörskap

– Det som jag slogs av var den beredvilighet alla inblandade intressenter visade till en ökad samverkan. Samverkan kom att bli ett gemensamt begrepp. Denna vilja var nog större än jag räknat med.

Anders Milton noterar också en ökad öppenhet från universitetsvärldens sida till att föra samtal och vilja till att i sin planering lyssna till industrins intressen i högre grad än tidigare.

Det var också slående att alla parter kände behov av att till politiker föra fram tydligare krav på att de politiska spelreglerna ändras så att hela värdekedjan inom läkemedel och bioteknik stärks. Risken finns annars att Sveriges position ytterligare försvagas och Sverige som nation blir lidande.

STÄRK SVERIGES KONKURRENSKRAFT OM LÄKEMEDEL OCH BIOTEKNIK

Läkemedels- och bioteknikbranschen är en av Sveriges viktigaste branscher. Antalet anställda överstiger 40 000. Branschen har en mycket hög kunskapsintensitet, högt förädlingsvärde och en betydande export.

Allt tyder på att läkemedels- och bioteknikbranschen globalt kommer att genomgå en kraftig tillväxt. Konkurrensen om dessa företags investeringar från USA, Kanada, Asien och övriga EU kommer samtidigt att tillta.

Läkemedels- och bioteknikbranschen har potential att även i framtiden vara en av Sveriges främsta branscher. Men det kräver att villkoren för branschen blir internationellt konkurrenskraftiga och att Sverige ses som ett framtidsland att verka i internationellt.

Det är avgörande för Sveriges framtid att det politiska systemet skapar förutsättningar för läkemedels- och bioteknikbranschens expansion.

För första gången samlades nu olika intressenter i en gemensam aktion för bioteknik- och läkemedelsbranschens framtid i Sverige. Med våra olika perspektiv – företagens branschorganisationer, arbetsgivarna och de anställdas fackliga organisationer – representerar vi branschen som helhet. Tillsammans står vi för en betydande kunskap om läkemedels- och bioteknikbranschen.

MEDVERKANDE ORGANISATIONER:

Industrifacket
Industri- och KemiGruppen
Läkemedelsindustriföreningen
Naturvetareförbundet
Plast- & Kemiföretagen
Sif
Sveriges Civilingenjörersförbund
Sveriges Farmaceutförbund
SwedenBIO

Redaktion: Gullers Grupp Informationsrådgivare AB

Produktion: West Studios AB



INDUSTRIFACKET



INDUSTRI-
OCH KEMI
GRUPPEN



Läkemedelsindustriföreningen, LIF



Naturvetareförbundet
SWEDISH ASSOCIATION OF SCIENTISTS



PLAST- & KEMIFÖRETAGEN



Civilingenjörersförbundet

Samlar Sveriges Ingenjörer



Sveriges
Farmaceutförbund

swedenBIO

DET GLOBALA SLAGET OM LÄKEMEDEL OCH BIOTEKNIK

– står Sverige rustat för internationell konkurrens?

Läkemedel och bioteknik utmätas som två av världens starkaste tillväxtbranscher. Men det är långtifrån säkert att det blir någon tillväxt på svensk mark.

Om Sverige inte ska hamna i globalt bakvatten krävs krafttag från regeringen på en rad områden, anser företrädare för industrin, forskarvärlden, myndigheter och fackförbund.

I den forskningsproposition som presenterades under våren 2005 föreslår regeringen en satsning om sammanlagt 2,3 miljarder kronor på forskning.

Det är en kraftig ökning jämfört med årets nivå.

Men det är inte hela sanningen.

Bakom siffrorna döljer sig en helt annan bild, som drastiskt påverkar möjligheterna att bedriva internationellt konkurrenskraftig verksamhet inom läkemedel och bioteknik i Sverige.

I ett unikt samarbetsprojekt konstaterar nio aktörer att det krävs krafttag på flera områden om Sverige ska kunna bevara – och stärka – sin internationella konkurrenskraft.

Grundforskning i kläm

Om forskningspropositionen sätts in i ett historiskt perspektiv kan man konstatera att anslagen till humaniora och samhällskunskap ökat kraftigt sedan 1981.

Under samma period har de medicinska anslagen frusits.

– Den statliga finansieringen av våra universitet har stagnerat. Staten är den enda aktör som kan hantera grundforskningen, och den bollen måste regeringen ta, säger Harriet Wallberg-Henriksson, rektor vid Karolinska Institutet.

Idag betalas 30 procent av KI:s forskning med statliga medel. Resten kommer från externa finansierare, vilket innebär att det blir svårt att skapa långsiktig kontroll över verksamheten.

Dessutom saknas medel för att bygga den infrastruktur som behövs för att skapa starka forskningsmiljöer, vilket i sin tur gör det svårt att attrahera unga forskare.

Därtill kommer att den svenska satsningen, trots att den kan tyckas stor, snabbt hamnar i skuggan av andra länders investeringar i medicinsk forskning.

– Man kan säga att Sverige fördubblat sin satsning. Detsamma sker också i andra länder. Men de gör fördubblingen en gång till, säger Håkan Billig, huvudsekreterare vid Vetenskapsrådets Medicinska ämnesråd.

Hela kedjan viktig

Grundforskningen utgör den första länken i en lång och komplicerad värdekedja. Utan fungerande grundforskning hotas balansen i hela systemet för medicinsk utveckling.

– Vi måste ställa oss frågan vad vi kan göra för att hela värdekedjan ska stanna i Sverige. Utan grundforskning hotas, åtminstone på sikt, även den produktion som sker i Sverige, menar Terje Andersson, Sif.

I stället för att tydligt prioritera den medicinska grundforskningen kan regeringen komma att göra precis tvärtom.

En proposition som initierats av regeringens samarbetspartner miljöpartiet kan komma att förbjuda alla former av djurförsök som inte rör befintliga behandlingsmetoder.

Om propositionen blir verklighet, innebär den

”Vi känner både oro och hopp”

JÖRGEN OHLSSON,
NATURVETARFÖRBUNDET

”Jag känner oro för framtiden. De statliga anslagen har stagnerat.”

HARRIET WALLBERG-
HENRIKSSON, REKTOR
KAROLINSKA INSTITUTET

”Varför är vi kvar i Sverige? Därför att Sverige hävdar sig väldigt väl.”

JAN LUNDBERG,
ASTRAZENECA

”High risk – high return.”

BJÖRN NILSSON,
BIACORE

”Vi vill öka samarbetet med industrin. De informella kontakterna är en framgångsfaktor.”

HARRIET WALLBERG-
HENRIKSSON, KAROLINSKA
INSTITUTET

”Sverige har ett världsunikt försteg genom möjligheterna till registerforskning.”

HÅKAN BILLIG,
VETENSKAPSRÅDET

”Satsa på tillväxtkapitalet”

BJÖRN NILSSON, BIACORE

”Jag tänker fortsätta att kämpa för Sverige.”

JAN LUNDBERG,
ASTRAZENECA



Anders Milton, Jan Lundberg, Björn Nilsson, Harriet Wallberg-Henriksson, Johan Kreuger, Ulf Pettersson, Håkan Billig, Cecilia Schelin Seidegård, Lars Wärngård på Kårhusets scen i Almedalen. (Terje Andersson är skymd på bilden)

”Vi har en himla stolt historia. Vi kan inte vila utan måste blicka framåt.”

CECILIA SCHELIN
SEIDEGÅRD, KAROLINSKA
UNIVERSITETSSJUKHUSET.

”Vi kan inte göra allt – då blir vi halt!”

LARS WÄRNGÅRD,
VINNOVA

”Stämningen är för gläntig. Det har skett en kraftfull nedmontering av universitetens verksamhet.”

ULF PETERSSON,
UPPSALA UNIVERSITET

”Vi måste behålla hela värdekedjan i landet.”

TERJE ANDERSSON, SIF

”Förbud mot djurför-sök skulle vara ett dråpslag mot fortsatta investeringar i Sverige.”

JAN LUNDBERG,
ASTRAZENECA

”Karriärstrukturen för forskare är för osäker”

JOHAN KREUGER,
UPPSALA UNIVERSITET

ett hårt slag mot i princip all medicinsk nyskapande grundforskning.

– Ett förbud kommer att omöjliggöra alla former av ny forskning. Och utan grundforskning, ingen industri, säger Håkan Billig.

Klinisk forskning på nedgång

Sverige har en stark tradition inom läkemedelsområdet. Många viktiga preparat som lanserats sedan 1940-talet har svenska rötter.

Men i samband med att anslagen till grundforskning stagnerat, har även den kliniska forskningen fått stryka på foten.

– Den kliniska forskningen har rasat, också i status. Idag är det inte fint att jobba med klinisk forskning, säger Cecilia Schelin Seidegård, sjukhusdirektör vid Karolinska Universitetssjukhuset.

Hon efterlyser initiativ för att vända utvecklingen.

Regeringens svar har hittills varit att tillsätta ännu en utredning. Men det tillbakavisas även av företrädare från den statliga sfären som otillräckligt.

– Vi vill inte ha en utredning till. Vi vill ha en plan, säger Vetenskapsrådets Håkan Billig.

Allt färre vill forska

Som ett resultat av de bristande resurserna till forskning, har även satsningar på infrastruktur och attraktiva forskningsmiljöer blivit lidande.

Ett tydligt exempel är bristen på tydliga karriärvägar och fasta tjänster för forskare. Idag kan framgångsrika forskare, som erövrar miljonanslag vara utan fast anställning även om de befinner sig i medelåldern.

Ännu större är osäkerheten för unga forskare. Ovissheten leder till att forskarkyrket lockar allt färre.

– Finansiering behövs för att inrätta tjänster som är attraktiva, för att kunna rekrytera. Om vi inte får in de rätta talangerna i systemet får vi inte heller några resultat, anser Ulf Pettersson, vice rektor i medicin och farmaci vid Uppsala universitet.

Svenska företag missgynnas

Ytterligare en hämsko i ett internationellt perspektiv

är de villkor som erbjuds företag verksamma i Sverige.

Medan nationer som Singapore, Irland och Frankrike lockar med statlig delfinansiering av forskning, skattelättnader eller rabatterade arbetsgivareavgifter, erbjuds forskningsintensiva företag i Sverige inga som helst lättnader.

– Det enda som hörs är en tystnad från staten. Om vi inte ser om vårt hus, kommer andra länder att springa om oss, säger Jan Lundberg, forskningschef vid AstraZeneca.

Samma mönster går igen för de unga – och mindre – bioteknikföretagen.

Idag är tillgången till riskkapital god.

Men verktyg för att få dessa företag att växa och kommersialiseras saknas nästan helt i Sverige, enligt Björn Nilsson, Senior Vice President för Biacores affärs- och teknikutveckling.

– Problemet är inte riskkapitalet, utan det som behövs är tillväxtkapital och ett system där olika investerare kan ta över i olika stadier av ett företags utveckling. Dessutom vill vi få konkurrensmässiga villkor, säger han.

Samlande vision behövs

Samtliga är eniga om att det som behövs är en kraftsamling på nationell nivå, och en gemensam vision.

Även här ses regeringen som huvudaktör.

– Vi efterlyser att regeringen höjer ambitionsnivån till att vi ska bli världsbäst inom vår medicin. Ansvar för att driva visionen är regeringens, som vi uppmanar att bilda ett bioteknikråd med ett brett urval av aktörer, säger Björn Nilsson.

Han får medhåll av Jan Lundberg, som menar att en fungerande satsning på utvalda områden inte bara kan stärka Sveriges internationella konkurrenskraft, utan även bidra till att göra Sverige världsledande inom flera medicinska områden.

Några exempel är sjukdomar som Alzheimers, stroke och vissa former av cancer, som olika läkemedel och behandlingar ännu inte förmått rå på.

– Det här är ett område som inte är medicinskt exploaterat. Här finns väldigt mycket kvar att göra, säger han.

STATEN MÅSTE AXLA SITT ANSVAR

Utvecklingen har varit tydlig. Allt mindre av landets grundforskning finansieras med skattemedel. Statliga anslag står idag för bara 30 procent av forskningen vid Karolinska institutet. Idag är det helt andra former av finansiering man är beroende av.

– Det gör det svårt att rekrytera toppforskare och att bygga upp den infrastruktur som behövs inom universitetsvärlden.

Det säger Harriet Wallberg-Henriksson, rektor vid Karolinska institutet som utifrån sin position

menar att höjda forskningsanslag är nyckeln till fortsatt framgång för medicinbranschen.

– Ge oss en chans på universiteten. Vi måste få pengar till fler tjänster, starka forskningsmiljöer och infrastruktur. Staten är den enda som kan garantera den fria grundforskningen. Det är en roll som de inte riktigt axlat.

Enligt Wallberg-Henriksson är det nära samarbetet mellan industrin och akademiska forskare som varit grunden för många svenska läkemedel. Ett samarbete som gett arbetstillfällen, dragit in kapital och skapat hälsa.

Men sedan 90-talets början att den statliga finansieringen av grundforskningen halkat efter och därmed haltar det framgångsrika samarbetet.

I regeringens forskningspropp i våras ökade anslagen till forskningen med 2,3 miljarder kronor. Här fanns dessutom öronmärkta pengar till bioteknisk- och medicinsk forskning.

– Det låter väldigt bra men tittar man närmare på förslaget så är det inte så positivt. Pengarna kommer inte förrän år 2008. I tre år ska vi hanka oss fram utan extra pengar. Det är för länge, säger Harriet Wallberg-Henriksson.

Samtidig satsar konkurrentländer extremt hårt just på bioteknik- och medicinforskning.

– Det är ett reellt hot mot den svenska läkemedelsutvecklingen. Felet är att politiker ser forskningsanslag som en utgift istället för som en investering.

Alltså i kärva tider behövs mer, inte mindre pengar.

Harriet Wallbergs-Henrikssons recept är nischning på områden som populationsbaserade forskning, genetisk epidemiologi och klinisk forskning.

– Där kan vi konkurrera ut asiaterna och nordamerikanerna. Mer pengar till grundforskning är modellen och tillsammans med de informella kontakterna mellan industri och universitet.



Harriet Wallberg-Henriksson rektor vid KI.

HONOM SKA VI HA!

Det är honom alla vill ha. Det är han som måste få bättre förutsättningar. Han ska få en tjänst. Han ska ha resurser och infrastruktur runt sitt forskningsteam. Och det är hans eventuella flytt utomlands som alla är rädda för.

Han heter Johan Kreuger och är en av de unga forskare som industri, akademi och sjukvård under seminariet i Almedalen var eniga om är branschens framtid.



Johan Kreuger ung tumörforskare.

Johan Kreuger är 32 år och jobbar idag på Uppsala universitet med tumörbiologisk forskning.

Det var också vid Uppsala han doktorerade om hur sockerstrukturer på cellytan binder till sig protein.

Efter två års "postdoc"-arbete vid EMBL i Heidelberg är han nu tillbaka i Uppsala.

– Jag har rört mig från grundforskning mot mer medicinsk forskning. Med pengar från Wennergrenstiftelsen har jag nu möjlighet att jobba i fem år med att visa mig duktig. Hur det blir sedan får vi se.

Situationen för unga forskare är dystert enligt Johan Kreuger.

– Det är svårt att få anslag, svårt att expandera sin forskning och samtidigt är karriärstrukturen här i Sverige enormt osäker. Dessutom är det faktiskt ont om jobb, eller rättare sagt, tjänster.

– På min institution finns idag ett dussintal professorer, fyra lektorat och 37 unga forskare på korta förordnanden. Ska de bli kvar måste det finnas fler fasta tjänster.

Kreuger ser en brain drain från Europa till USA idag.

– Folk är mer benägna att flytta idag än tidigare. Barriären att flytta är lägre. Det går bra att jobba på Irland eller i USA och komma hem någon månad per år. Många av mina bekanta är redan där.

Samtidigt vill han inte ställa in sig i någon gnällkör.

– Jag vill ge ett positivt budskap. Vi har många unga forskare i Sverige som står redo att anta nya utmaningar. Vi har gott om intellektuellt kapital. Staten har redan investerat stora pengar i dessa människors utbildning. Förvalta det kapitalet nu.

Det som behövs enligt Johan är fler tjänster på mellannivå, tydligare karriärvägar, satsning på entreprenörskapet och gärna "postdoc"-tjänster inom industrin. Dessutom måste arbetsgivare och institutioner bli bättre på att peppa och släpp fram de unga forskarna.

– Ska vi bli det som forskningsproppen beskrivs som en ledande kunskapsnation så måste man satsa mer. Satsa på oss som är beredda att satsa.

Och om fem år, vad gör Johan då?

– Jag tror att jag är kvar i Sverige. Jag tror förutsättningarna här kommer att förbättras. Att så många aktörer samlade sig här i Almedalen visar att det finns en vilja. Nu hoppas jag att det blir mer än bara prat.

SVENSK SATSNING RÄCKER INTE

Sverige fördubblar sin satsning på medicinsk forskning från 2008.

Men det räcker inte, eftersom de svåraste konkurrenterna storsatsar dubbelt upp.



Björn Nilsson från Biacore och Håkan Billig Vetenskapsrådet svarar på frågor.

Var tredje dag disputerar lika många personer i Kina som det gör i Sverige på ett helt år. Och Indien har lika många doktorander som hela Europa.

Det är förkrossande siffror, eftersom konkurrensen som möter svenska aktörer är global.

Men det tycks få, åtminstone inom stat och universitet, ha insett.

– Det handlar om att vi finns på en internationell marknad. Då finns inga svenska hjärtan, eller någon

svensk forskning – utan allt är internationellt, säger Håkan Billig, huvudsekreterare vid Vetenskapsrådets medicinska ämnesråd.

Han efterlyser en fungerande infrastruktur på högskolor och universitet, för att få till stånd en konkurrenskraftig grundforskning och attraktiv forskningsmiljö.

– Har vi ingen grundforskning, får vi ingen läkemedelsforskning. Och då får vi ingen industriell utveckling.

Parallellt måste den svenska akademien bli bättre på att etablera tydliga karriärvägar för forskare.

– Vi ser redan att underlaget minskar, och att forskning inte längre ses som ett självklart val av många. Det är viktigt att göra klart vad en forskare kan göra senare i karriären, och att det inte bara handlar om att överleva på stipendier.

Förutom att satsa på svenska forskare måste det akademiska systemet öppnas upp för utländska doktorander.

– Det är viktigt, också för svenska doktorander, att se människor med en annan bakgrund och en annan motivation. Det kan utgöra en sporre. Men idag är vi dåliga på att få hit studenter från andra länder.

Håkan Billig anser dessutom att kraven på svenska universitetsstuderande måste skärpas om Sverige ska klara sig i en allt hårdare internationell konkurrens.

– Vi måste ställa högre krav. Nu är det i princip fri antagning och att man ska vara ute efter några år. Man måste höja krav och införa sporrar.

BYPOLITIKEN VID VÄGS ÄNDE

Bypolitiken måste bort. Smeta inte ut pengarna över hela landet utan satsa på starka forskningsmiljöer. Det är enligt sjukhusdirektör Cecilia Schelin Seidegård vägen till framgång och internationellt konkurrenskraft.

– I dag fungerar det inte så att det är en enskild forskare som klurar ut något som blir en medicinsk framgång. I dag handlar det istället om teamarbete mellan forskare med skilda kompetenser. Då krävs det koncentrerad verksamhet och stora institutioner.

Cecilia Schelin Seidegård, sjukhusdirektör vid Karolinska Universitetssjukhuset, är orolig för att svensk medicinsk forskning inte är så väl rustad som man skulle kunna önska inför framtiden.

– Regeringen hävdar att vi satsar på teknik och vetenskap. Men sanningen är att satsningen på medicinsk vetenskap är enormt liten jämfört med satsningen på samhällsvetenskap och humaniora.

Klinisk forskning är det som främst fått stryka på foten och som idag har stora problem. Enligt Cecilia Schelin Seidegård har det flera orsaker.

Det upplevs finare att jobba med basvetenskaper istället för klinisk forskning.

De svenska grundutbildningarna dalar i internationell jämförelse.

Det finns för få läkartjänster som rymmer kliniska forskningsinslag.

Unga läkare är inte beredda att göra uppoffringen att även ta forskningsansvar.

– Jag sticker säkert ut hakan nu men jag tycker att vi måste ändra våra attityder. De första unga läkare



Sjukhusdirektör Cecilia Schelin Seidegård.

pratar om är fasta tjänster och jobb mellan klockan 8 och 17. Vi blir omsprungna av andra länder om vi inte är beredda att ändra attityd.

Vägen framåt handlar i mångt och mycket om ökat samarbete mellan industri och akademi. Schelin Seidegård har själv en bakgrund inom Astra.

– Stora företag som AstraZeneca klarar nog sin kliniska forskning men mindre företag behöver stöd

det från universitetsvärlden.

– En del anser att det är solklart med samarbete mellan industri och universitet. Men det finns ju ett bra avtal mellan parterna om de etiska spelreglerna. Det är en bra grund att bygga ett samarbete som är korrekt och bra för båda parter. Tyvärr finns det väl en del politiker som är mer tveksamma till samarbetet med industrin.

SKATTELÄTTNADER KAN GE STÖRRE ANSLAG

Gör privatdonationer till forskning avdragsgilla.

Då frigörs kapital som kan utgöra en injektion till svensk forskning, menar Ulf Pettersson, vice rektor i medicin och farmaci vid Uppsala universitet.

Idag finansieras en stor del av all forskning i USA av privata stiftelser.

Förutom att gynnsamma skattevillkor gör donationer till ett attraktivt alternativ för kapitalstarka privatpersoner och organisationer, innebär finansieringen stora möjligheter till utveckling.

Om samma villkor infördes i Sverige, skulle forskningen kunna få tillgång till stora mängder tillgängligt kapital.

Samtidigt skulle det bli möjligt att, precis som i USA, starta helt nya forskningsinstitut.

– Pengar är viktigt. Men det handlar om att få in de rätta spelarna. Forskning och elitidrott har en hel del gemensamt, säger Ulf Pettersson.

Han hänvisar till att enskilda forskare i USA kan bygga upp egna drömlag med målet att nå bästa möjliga resultat.

I Sverige är situationen helt annorlunda.

– När man blir professor här, får man ta över en gammal institution med personal man helst skulle vilja bli av med, säger Pettersson, som även vill se flera förändringar av utbildningssystemet.

Bland annat uppmanar han regeringen att överge planerna på att fördubbla antalet disputerade på 3–4 år, och istället bygga upp ett fungerande ”postdoc”-system som kan erbjuda forskare långsiktighet och tydliga karriärvägar.



Johan Kreuger och Ulf Pettersson Uppsala universitet.

– Finansiering behövs för att inrätta tjänster som är attraktiva, för att kunna rekrytera. Om vi inte får in de rätta talangerna i systemet, får vi inte resultat. Det tror jag är ett bekymmer.

Regeringen bör även se över de ofta usla villkoren för klinisk forskning.

– Idag är de av karaktären fritidssysselsättning, eftersom landstingen suger ut mesta möjliga av dem. Jag tror det måste till åtminstone halvtidstjänster om det ska bli resultat.

Sist, men inte minst, anser Pettersson att kunskapskampen med USA i princip är förlorad. Istället bör svenska aktörer vända blicken österut.

– Vad som händer i Kina, Indien har vi ingen aning om. Där finns det för Sverige ett tillfälle att etablera sig i ett sammanhang, eftersom de är mer intresserade av oss än av USA.

SPECIALISERING NÖDVÄNDIG FÖR ÖVERLEVAD

För att Sverige, som liten nation, ska lyckas krävs bra internationella kontakter.

Lika viktigt som att arbeta internationellt är att tänka originellt – och inte göra samma saker som alla andra.

Historiskt har Sverige en stark forskartradition och en kultur som innebär samarbete med andra länder i Europa, samt med USA.

Det gör att det finns goda internationella kontakter.

Men det är också viktigt att våga prioritera, och inte försöka vara bäst på allting, samt att föra en ständig dialog inom landet för att undvika dubbelring av olika insatser.

– Internationellt bör vi ha en bättre omvärldsanalys. Framgång för Sverige handlar om att förhålla sig till den konkurrensutsatta omvärld vi har, säger Lars Wärngård, vice avdelningschef vid Vinnova.

Den statliga myndigheten Vinnova, som i år satsar 150 miljoner kronor på stöd till bioteknik, arbetar konsekvent med hela värdekedjan, som omfattar grundforskning-kommersialisering-behovsmotiverad forskning.

– Det är viktigt med grundforskning. Men det är också viktigt med behovsmotiverad forskning som finns nära industrin, säger Wärgård.

Den 15 maj i år lämnade Vinnova en strategi för bioteknik. I strategiarbetet var många aktörer med.

Just traditionen av samarbete mellan många olika aktörer hävdar Wärgård är en av Sveriges konkurrensfördelar.

– Vi har en god tradition av teamwork mellan olika aktörer. För att få en bra slagkraft krävs att man samarbetar mellan akademi, industri och politik. Först då kan ett plus ett bli fyra.

Trots den stolta traditionen av samarbete och forskning, som gett mycket resultat, har svenska

bioteknikföretag ännu inte fått fram särskilt många nya produkter.

En förklaring, menar Wärgård, är att det ibland kan bli ett för långt steg mellan verifiering och kommersialisering.

– Det är viktigt att lyfta fram att det borde gå att få tidiga pengar i samband med verifiering av resultat. I vissa fall måste man kunna pröva en idé utan att bilda bolag och gå ut och leta riskkapital.



Lars Wärgård, vice avdelningschef Vinnova.

SVERIGE VÄL FRAMME I HÅRD KONKURRENS

Sverige hävdar sig väl inom den medicinska forskningen. Men företagsklimatet är inte lika gynnsamt som i många andra länder, och hotet från expansiva låglöneländer som Indien och Kina växer.



Jan Lundberg internationell forskningschef på AstraZeneca.

Varningen utfärdas av AstraZenecas internationella forskningschef Jan Lundberg, som konstaterar att företaget regelbundet erbjuds förmånliga villkor för att flytta forskning och/eller produktion till länder som Singapore, Indien, Kina eller Irland.

– Frågan man ställer sig ibland är vad Sverige kan bidra med. Jag tror att det måste till någon form av nationell samling om vi inte andra länder ska springa förbi, säger han.

Hitills har AstraZeneca valt att inte överge Sverige.

Världsledande inom forskning

Tvärtom har företaget en ambitiös målsättning om att befinna sig i världseliten inom medicinsk forskning.

Det gamla Astra var mer av en underdog som presterade i det tysta. Nu handlar det mer om att, likt en elitidrottare, prestera maximalt och hela tiden leverera under press.

I det sammanhanget är Sverige konkurrenskraftigt.

– Sverige hävdar sig mycket väl, också om vi ser till forskning. Vår svenska avdelning presterar inte mindre än våra motsvarigheter i exempelvis USA, säger Lundberg.

Svenska fördelar

Enligt honom ser AstraZeneca flera fördelar med att behålla verksamhet i Sverige.

En orsak är den svenska traditionen med enträget lagarbete mot ett gemensamt mål, som visat sig mycket gynnsamt.

– Att göra läkemedel är nog en av de svåraste sakerna man kan göra inom forskning över huvud taget. Vi räknar med att det är ungefär ett av hundra försök som lyckas, säger han.

Av de läkemedel som Astra och AstraZeneca fått fram, har flera blivit storsäljare. Men de allra nyaste preparaten dröjer det innan patienterna kan använda.

Lång väntan

Anledningen är det långa dröjsmålet mellan godkännande och tillgänglighet, vilket plågar inte bara AstraZeneca utan även patienterna.

– Vi skulle önska att samhället fortare skulle kunna göra nya läkemedel tillgängliga för patient, under kontrollerade former. Det är mycket frustrerande att det kan dröja upp till tolv år innan en patient kan köpa ett nytt läkemedel, som de precis läst om i tidningen, säger Lundberg.